

Фондация
за реформа в местното самоуправление
www.flgr.bg

кн. 27/2003

С финансовата подкрепа на

OPENSOCIETY INSTITUTE

USAID

Община град Добрич Интеграция на хора с трайни физически увреждания и недъзи

Сдружение „Равновесие“ - Бургас Екипът младежко информационно развлекателно телевизионно шоу „Жълто“

Център за независим живот (ЦНЖ) - София Гражданско участие при взимането на управленски решения за изграждане на селищната среда, достъпна за хора с увреждания

Община Габрово Българо-швейцарски проект „Обедна маса“

Каунтърпарт Интернешънъл - България

Социалните предприятия в България

Моделът на социални предприятия е внедрен от 23 НПО, разположени на територията на 13 общини в България

Създаването на социални предприятия е част от Пилотната програма за обществени фондове и социални предприятия, стартирала през септември 2001 г. с финансиране от Американската агенция за международно развитие и осъществявана от Каунтърпарт - България. Проектът „Социални предприятия“ е създаден в отговор на възможността, която Закон за юридическите лица с нестопанска цел им предоставя да извършват и стопанска дейност за постигане на своята мисия и цели. Проектът си поставя следните цели:

- Създаване на 10-15 пилотни со-

циални предприятия на НСО, предоставящи социални услуги на групи в неравностойно положение.

- Повишаване потенциала на НСО за управление и развитие на социалните предприятия;

- Създаване на заемен фонд „Социални предприятия“, осигуряващ облекчен достъп до финансов ресурс на социални предприятия;

- Популяризиране на практиката на социалното предприятие като средство за постигане на устойчивост чрез осъществяване на стопанска дейност.

Иновационна практика

Предистория

Категория

Икономически и социални партньорства

Резюме

Социалното предприятие е стопанска дейност, извършвана от нестопанска организация със социална мисия в подкрепа на групи в неравностойно положение. Тя може да съдейства за създаване на икономически възможности за целевата група на организацията, както и за други групи в неравностойно положение. Социалното предприятие е стратегия за местно икономическо развитие, която увеличава и развива икономическите възможности, уменията и активите на местни НСО и техните целеви групи.

Практика

Социалното предприятие е относително нова концепция за България. В основата ѝ лежи необходимостта от подкрепа за групи в неравностойно положение, а естеството ѝ се основава на разнообразните потребности на тези групи, което води до многообразие на моделите социални предприятия. Социалното предприятие може да наеме хора в неравностойно положение, да произвежда продукция, да реализира на пазара продукти и услуги, да предоставя платени услуги, както и да извършва друг вид стопанска дейност. Други модели на социално предприятие могат да бъдат: нестопанската организация да действа като посредник между целевата си група и пазара, както и да продава продукти и услуги пряко на своите клиенти и други членове на общността.

След първоначална оценка на сектора и проучване на съществуващия опит, Каунтърпарт направи

подбор на нестопански организации, които предоставят социални услуги на групи в неравностойно положение. След селекция са избрани 23 НСО, регистрирани в обществена полза, на територията на цялата страна. Участниците преминават през цялостна оценка на своя организационен капацитет и нуждите от обучение, след което е изготвен дългосрочен план за специализирано бизнес обучение и техническа помощ. Избраните 23 нестопански организации получават обучение по бизнес планиране, счетоводство, финансов мениджмънт, маркетинг. Наред с обучителните семинари организациите имат достъп до индивидуална юридическа и икономическа консултантска помощ. Организациите ще продължат да получават секторно специфични и бизнес умения, както и юридическа и икономическа консултантска помощ в процеса на изграждането на своето социално предприятие.

Всяко социално предприятие има достъп до финансови ресурси - без-

лихвени кредити за стартиране и развитие на социално предприятие на стойност до 5000 щ. д. Каунтърпарт предвижда създаването на Заемен фонд „Социални предприятия“, който ще възлиза на сумата от 120 000 щ. д. и ще предоставя финансови средства на НСО, предоставящи социални услуги които имат жизнен бизнес план, за създаване или разширяване на социални предприятия или за други дейности, насочени към генериране на приходи.

Резултати от успешното социално предприятие могат да са: възможности за заетост на целевата група на НСО, разширяване на възможностите на НСО да предоставя услуги на своите членове и клиенти, възможности за обучение в лидерски умения, бизнес и финансово управление на служителите на НСО и на социалното предприятие. Освен това, социалното предприятие допринася за постигането на самостоятелност и финансова независимост на нестопанската организация.

За повече информация се обръщайте към

Мария Илчева,
Програмен директор,
Каунтърпарт България
София 1504
бул. Евлоги Георгиев 113, ет. 1
тел.: (02) 944 10 71, 944 73 39
office@counterpart-bg.org
http://www.counterpart-bg.org

Резултати

- Внедряване и популяризация на социалното предприятие като нов модел за нашата страна, който води до повишаване уменията и капацитета на НСО за предоставяне на социални услуги в контекста на новата национална стратегия за засилване ролята на НСО в социалната сфера.

- Повишаване капацитета на 23 НСО за ефективно управление на стопанска дейност в реална пазарна среда.

- Съдействие при идентифициране на нови пазарни възможности, които водят до разнообразяване източниците за генериране на приходи от НСО.

- Повишаване на пазарния потенциал на НСО и подобряване на качеството на социалните услуги и грижи за хората в неравностойно положение.

- Създаване на възможности за заетост и трудова адаптация на целевите групи на участващите НСО.

**Каунтърпарт Интернешънъл - България
Обществен фонд Чепеларе
Обществен дарителски фонд - Габрово
Обществен благотворителен фонд - Благоевград**

**Създаване и развитие на
Обществени фондове**

Иновационна практика

Предистория

Обществените фондове в Чепеларе, Габрово и Благоевград са регистрирани като фондации в обществена полза през 2002 г. Създаването на Обществените фондове в тези три общини е подпомогнато от Каунтърпарт Интернешънъл - България - американска неправителствена организация, която изпълнява финансирана от ААМР „Пилотна програма за обществени фондове и социални предприятия“. Целта на проект „Обществени фондове“, компонент на

пилотната програма, е да подпомогне граждански инициативи, които съответстват на местните нужди, чрез създаване на Обществени фондове, основаващи се на партньорство между трите сектора. Каунтърпарт предоставя методологическа, техническа и финансова помощ за създаване и укрепване на Фондовете, обученията на управителните им органи и обмяна на опит с подобни организации в други страни.

**Икономически
и социални
партньорства**

Категория

Резюме

Обществените фондове са местни нестопански организации в обществена полза, които работят за развитието на определена общност (населено място, община или регион). Те обединяват активни представители на бизнеса, нестопанския сектор и местната власт. Основната роля на Обществения фонд е да мобилизира местните ресурси за решаване на проблеми, идентифицирани от самите граждани. Общественият фонд работи за възраждане на дарителските традиции и стимулира доброволчеството и гражданското участие в процеса на определяне на насоките на местното развитие.

Практика

Създаването на Обществените фондове в Благоевград, Габрово и Чепеларе протича като процес на мобилизиране на общностите. Този процес се ръководи от Инициативни комитети, състоящи се от активни представители на трите сектора. Процесът включва широка информационна кампания, проведена в партньорство с местните медии; оценка на нуждите на общността чрез публични дискусии и обществени форуми и набираване на приоритетите, по които ще работи Общественият фонд. Учредяването на Обществените фондове се извърши на открити събрания, достъпни за всички заинтересовани граждани. Ръководните органи на фондовете са избрани при открити и ясни демократични процедури. Управителните съвети на фондовете включват представители на трите сектора, които добре познават нуждите на съответната общност. Фондовете имат колективен върховен орган на управление - Съвет на дарителите, чийто състав се разширява с увеличаване на обхвата на работа на фонда и привличане на повече постоянни местни дарители. Вътрешният контрол се осъществява от Настоятелство, което се състои от местни граждани с висок обществен авторитет, които имат контролни и представителни функции. Постоянни и вре-

менни помощни комитети подпомагат дейността на Управителния съвет и Изпълнителния директор на Фонда. Членовете на управителните органи на Обществените фондове работят на доброволни начала.

Структура на фондовете:

Новаторски момент в работата на Фондовете е широкото въвлечане на граждани от всички обществени групи и сектори при определяне стратегията на организацията и нейните дългосрочни и краткосрочни цели. Фондът привлича крупни и малки местни дарители и обединява усилията им. Партньорството с местната власт помага да се избегне дублиране на инициативите и да се насочат ресурси към решаване на проблеми, за които обикновено не достигат средства в общинския бюджет.

Обществен фонд - Чепеларе през декември 2002 г. успешно завършва своя първи проект на стойност 89 200 лева: реконструкция и модернизация на уличното осветление в гр. Чепеларе с енергоспестяващи лампи. Местната общност събира 44 600 лева, които са удвоени по проект „Обществени фондове“. Фондът получава даре-

ния от местния бизнес, от Общината и от над 1000 граждани. Освен пълна подмяна на старите осветителни тела с по-икономични, са монтирани и допълнителни електрически събдове и лампи на местата, където липсват такива, както и атрактивно фасадно осветление на основните обществени сгради в Чепеларе - Читалището, Общината, гимназията. Като бонус фирмата изпълнителя осветява спортната площадка и градската ски писта. Чепеларе придобива нов облик, който веднага е оценен от посетителите през ски-сезона.

Обществен дарителски фонд - Габрово продължава набирането на средства по своята първа дарителска кампания. Целта на кампанията е определена на състоялия се през октомври 2002 г. Обществен форум. Ще се финансира ремонт на реанимацията на Окръжна болница, която в момента не отговаря на хигиенните стандарти, както и ремонт на помещение за създаване на скрийнинг център за ракови заболявания при жената. Проектът е на стойност 160 000 лева.

Обществен благотворителен фонд - Благоевград работи паралелно по реализацията на два проекта, имащи за цел подобряване на условията за спорт и отдих в Благоевград. Целта е определена на Обществен форум през декември 2002 г. В резултат на тези проекти ще бъде ремонтиран и обезопасен закритият плувен басейн в града и ще се създаде нова алея за спорт и отдих.

За повече информация се обръщайте към

Резултати

Обществен фонд - Чепеларе
ул. Муржовска 1А, тел: 03051/29-10
fund_chapelare@counterpart-bg.org
Обществен дарителски фонд - Габрово
ул. Радецка 18, ет.3, тел: 066/3-40-76
fund_gaborvo@counterpart-bg.org
Обществен благотворителен фонд - Благоевград
пл. Македония 1, тел: 073/8-53-30
fund_blagoevgrad@counterpart-bg.org
Каунтърпарт България, София 1504,
бул. Евлоги Георгиев 113, ет. 1
тел.: (02) 944 10 71, 944 73 39
office@counterpart-bg.org
http://www.counterpart-bg.org

До 2006 г. проект „Обществени фондове“ ще подпомогне минимум 5 Обществени фонда в цялата страна. Очаква се Обществените фондове да допринесат за намаляване на зависи-

мостта на местните граждански инициативи от външно финансиране и за активизиране на гражданското участие при решаване на проблемите на общността.

Център за независим живот (ЦНЖ) - София

Гражданско участие при взимането на управленски решения за изграждане на селищната среда, достъпна за хора с увреждания

Иновационна практика

Категория

Гражданско участие

Предистория

Резюме

Всички транспортно-комуникационни съоръжения в селищната среда, жилищните и обществените сгради у нас са с пространствени препятствия като високи тротоари, непреодолими стъпала, липса на асансьори и подходящи тоалетни, неясна информационна среда, които отнемат възможността на хората с увреждания да бъдат активни граждани, политици или администратори.

Работата на ЦНЖ-София по изграждане на общодостъпна среда започва през 1998 г. с проекта „Кръстовища“, по който досега в София са скосени около 40 кръстовища. През 1999 г. е издадена „Карта на достъпна София“, съставена от хора с увреждания, които обика-

ляха улиците и нанесоха на картата достъпни обекти. Този проект е осъществен с финансовата помощ на Британското Правителство и Британския Ноу-Хау Фонд за България. Следващият проект „Въвеждане на стандарти за достъпна архитектурна среда за хората с увреждания“ е осъществен с подкрепата на Фондация „Отворено общество“. По този проект специалистите на ЦНЖ - София проучват възможностите за коригиране на нормативната уредба и работят за промяна на нагласите на проектантите, инвеститори и строители към проблемите на хората с увреждания и в частност към изграждане на достъпна физическа среда.

Център за независим живот осъществява своите програми и действия с убеждението, че всички сгради и съоръжения могат да се изградят достъпни или съществуващите да се адаптират, като се изпълнят редица норми за достъпност. Всяка конкретна сграда подлежи на оценка (одит) за определяне на реалните проблеми на нейната достъпност с цел посочване на начини и средства за тяхното преодоляване.

Практика

През 2000 г. експерти на ЦНЖ разработват „Наредба за изграждане на общодостъпна среда в гр. София“. Тази Наредба е приета от Столичния общински съвет (СОС) на 20. 10. 2000 г. В Закона за изграждане на териториите (ЗУТ) влизат текстове, изискващи изграждане на достъпна селищна и архитектурна среда за хора с увреждания. През 2001 г. ЦНЖ работи по проект „София - достъпна за всички“, подкрепен от Фондация „Отворено общество“. По този проект към СОС се създава Съвет по достъпност и интеграция, чрез който хората с увреждания и техните организации участват във вземане на управленски решения от градоустройствен характер и при формирането на бюджета на Столична община (СО) за изграждане на достъпни обекти. Експерт на ЦНЖ става постоянен член на специализирания експертен съвет към Дирекцията за архитектура и градоустройство (ДАГ) на СО. След активна работа на ЦНЖ с ръководството на Министерството на регионалното развитие и благоустрой-

ството (МРРБ) се стигна до заповед на министъра на регионалното развитие и благоустройството за разработване на национална наредба по достъпност за хората с увреждания.

Програмата продължава с проект „България - достъпна за всички“, подкрепен от Фондация „Отворено общество“. Експерти на ЦНЖ г. участват в разработване на Наредба за изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии към Закона за устройство на територията. Експерт на ЦНЖ участва в работната група по преработка на ЗУТ. По инициатива на ЦНЖ-София е подписан протокол за партньорство между Общинска фирма „Метрополитен“ ЕМ, ЦНЖ -София и Съюза на слепите в България (ССБ) за съвместна работа при адаптиране по достъпност на изградените метростанции.

Извършването на одити по достъпност на значими обществени сгради започва с основните държавни институции - Народното събрание, Президентството, Министерския съвет и ще продължи със сградите на общинските администрации, с кул-

турни обекти като театри, кина, музеи, галерии и спортни съоръжения. В края на 2002 г. експерти на ЦНЖ - София извършват одити по достъпност на сградата на Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) и на двете сгради на Народното събрание - на бул. „Цар Освободител“ и на площад „Княз Ал. Батенберг“. През 2003 г. е извършен одит по достъпност на Народната библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“. Резултатите от всеки одит са обобщени в материал от около 20 страници, с текстова част и графични приложения. Одитите са предадени на ръководствата на съответните институции за обсъждане на направените предложения и възлагане на проект за необходимите строително-технически преустройства.

ЦНЖ издава Тетрадка за одит по достъпност, съдържаща формуляри, които се попълват при оценка на сградата. Одитът по достъпност е първата крачка за преустройството на сградата. Експертите на ЦНЖ - София са ангажирани с консултации и контрол в хода на изпълнението до крайния етап на реализацията.

За повече информация се
обръщайте към

Миролюбка Н. Бацарова
Координатор по
достъпност
Център за независим
живот - София
ул. „Гургулят“ 2
София 1000
тел./факс: (02) 989 8857,
981 1548, 980 5839
cil@bitex.com

Резултати

За сградата на МРРБ вече са предприети необходимите действия за реализиране на предложенията, подробно описани в одита по достъпност. В близко време сградата ще бъде адаптирана към нуждите на хората с увреждания. Като резултат от работата на Съвета по достъпност към СО, с активното участие на ЦНЖ, завърши конкурсът за обществена поръчка за адаптиране на достъпност на 10 регионални администрации в

София, на сградата на СО на ул. „Московска“ 33 и на сградата на ДАГ на ул. „Сердика“ 5-а и проектите се изпълняват. Провежда се конкурс за обществена поръчка за адаптация по достъпност на 5 училища в София. Постигната е достъпност за хора на инвалидни колички на голям брой кръстовища в София. Предстои на тях да се изградят тактилни ивици, за да се осигури достъпност за хора с увредено зрение.

Проект „Дневен център за деца“
с. Войводово

Иновационна практика

Категория

Социални
дейности

Предистория

Резюме

„Дневен център за деца“ се ражда като идея при обсъждане на проблема за осмисляне на свободното време на децата и създаване на база за извънкласни занимания. Инициативата се поема от читалищното настоятелство, насърчавано и подкрепяно от кметския наместник и получило уверението на общинското ръководство за цялостно съдействие. След проведените консултации с координатора на Обединените холандски фондации (ОХФ) и изяс-

няване на всички необходими процедури, екипът на настоятелството се заема с реализиране на своята идея.

Координаторът на проекта създава екип от специалисти за подготовка на програмните дейности и цялостната техническа документация, изискваща се за кандидатстване. Обединените усилия на местно ниво получават финансовата подкрепа на ОХФ и от юли 2002 г. започва практическата реализация на проекта.

Проектът „Дневен център за деца“ в село Войводово, осъществен от Читалище „Христо Ботев“ - с. Войводово и Община Мизия, е модел за създаването на база, отговаряща на съвременните потребности за развитие на детската личност. Занятията в свободното време стават естествено противопоставяне на социалните негативи, заплахата от наркотици, секти и агресия. С откриването на центъра се прави една от най-големите инвестиции - инвестиция за развитието на децата.

Практика

Изпълнението на проекта се осъществява в два етапа:

Етап I - Ремонтни дейности по преустройство на сграда: общинска собственост в център за работа с деца. Първият етап е извършен от фирма-изпълнител определена с конкурс по ЗОП. Всички трудоспособни жители на селото изпълняват предвидените за доброволен труд в проекта дейности. За 4 месеца сградата е изцяло преустроена. Старата и неугледна досега сграда се превръща в съвременна и функционална среда, отговаряща на потребностите на децата и програмните дейности, заложи в проекта. На 18 декември 2002 г. центърът отваря врати. На този ден празнуват всички, които са допринесли за неговото изграждане. Особено доволни са жителите на с. Войводово, трудили се ежедневно и отдали доброволен труд в ремонтните дейности.

Етап II - Изпълнение на програм-

ните дейности: От януари 2003 г. започва изпълнението на втория етап. В трите кабинета - компютърен, видео-тека и приложни изкуства - работят 4 групи по Информатика, кръжок „Мозайка“ и фолклорна група за изучаване на местните традиции и обичаи „Бъдеще без минало няма“. Изцяло е обновено помещението на читалищната библиотека, а залата за кулинарни занятия предоставя възможност за получаване на необходимите за всяка бъдеща домакиня умения. Кръжоците се ръководят от педагози по специално подготвени програми.

Във ваканционните дни в центъра цари истинско оживление. Децата, учещи в средните училища, образуват доброволчески етапи и дежурят ежедневно по график. Така този нов модел на извънкласна дейност става източник на много идеи, на нови и интересни контакти.

В селото е поставено началото на международни връзки и гостувания.

Първите заселници от преди повече от 100 години чехи и словаци гостуват в с. Войводово на юбилейните чествания - септември 2000 г. Децата имат свои инициативи. Заедно с внуците на гости от Чехия и Словакия те засаждат алея в центъра. В навечерието на 1 юни е планиран празник на Детския център, на който ще гостуват представители на донорската организация. На този празник децата ще онагледят наученото и придобитите умения в кръжоците.

Изпълнението на програмните дейности ще бъдат залог за по-нататъшно функциониране на формите за извънкласна дейност. Проектът с неговата ясна визия за бъдещето изпълнява своето предназначение и отговаря изцяло на потребностите и очакванията на децата от с. Войводово. Най-ценният резултат ще бъде въздействието, което ще окажат различните дейности в центъра върху цялостното им развитие и поведение.

За повече информация се
обръщайте към

Сашка Началнишка,
Гл. специалист „Програми и
проекти“,
Община Мизия 3330
ул. „Георги Димитров“ 25-27
тел.: (09161) 2240, 088 751934
obsh.mz@infotel.bg

Резултати

Селото разполага със съвременна база, необходима на децата за пълноценно осмисляне на свободното им време. Създадени са условия за поощряване на техните идеи, стимулиране на детската активност и съпричастност към живота на общността.

Центърът става място за разнообразни инициативи и приемственост между поколенията. Възможността да се научи нещо ново създава силен мотив за участие. За децата от селото стават

достъпни компютърните новости, а използването на Интернет ще създава стимула у тях за получаване на все повече информация и приобщаване към новостите на деня.

Обединяването на усилията на общината, кметството и нестопанската организация съществува баланс между нуждите и интересите. Променен е начинът на живот на децата и селото като цяло. Увеличени са възможностите, изборът и надеждата за всички.

Устойчив механизъм за социална интеграция на хора с физически увреждания чрез назначаването им на работа в общинската администрация - ЦИАОГ

Иновационна практика

Категория

Здравеопазване и социални дейности

Предистория

Резюме

Община Сливен има утвърдени дългогодишни традиции в партньорството си с Общинската организация на хората с физически увреждания. Общинското ръководство винаги е подавало ръка на хората в неравностойно положение и се отзовава с готовност при решаване на техните проблеми, тъй като в дълбочина е запознато с тях в резултат на многобройни срещи, разговори, съв-

местни инициативи, анкетни допитвания и други форми на проучване на общественото мнение. Един от проблемите, който се откроява с особена острота, е ограничената възможност за осигуряване на трудова заетост на хората от тази социална група, както и липсата на устойчиви механизми за социалната им интеграция.

Община Сливен бе първата община в България, която като работодател назначи 2 души от местната организация на хората с физически увреждания на работа в Центъра за информационно и административно обслужване на гражданите (ЦИАОГ) като равноправни членове на екипа на Центъра. Те предоставят услуги на сектор „Икономическо развитие и общинска собственост“.

Практика

В началото на 2002 г. Община Сливен става организатор и домакин на среща на представители на различни институции, НСО, медии и бизнеса. Заедно с хората с увреждания е подготвено открито писмо до всички работодатели в общината, с призив да осигурят трудова заетост за тази социална общност. Писмото е оповестено във всички медии. Поставен е акцент върху преференциите за работодателите, които наемат хора с работа.

Общинското ръководство дава пример на други работодатели, като назначава в местната администрация две жени от Организацията на хората с увреждания. Изборът не е случаен - те са обучени в рамките на проект „Ние хората с увреждания и нашата община - равноправни партньори“ по програма на ФРМС и показват добри умения за работа с граждани по вре-

ме на месечната си практика в ЦИАОГ, в един от най-натоварените сектори „Икономическо развитие и общинска собственост“. Там се предлагат над 30 услуги, а средният дневен поток от граждани в ЦИАОГ е около 200-250 човека. Това позволява дейността на тези служители да бъде обект на постоянен мониторинг от страна на обществеността. Всички се убеждават, че са обслужвани от компетентни, съвестни и отзивчиви служители.

Двете служителки стават консултанти в Клуба на инвалида по въпросите на местното самоуправление и административното обслужване. На място, а и по домовете помагат на хората с увреждания при попълването на документи, молби, заявления, дават разяснения за всички дейности на общината. Общината има готовност да предоставя по домовете

административни услуги чрез посредничеството на хората от тази общност. Така чрез тях ЦИАОГ „изнася дейността си“. В Клуба е предоставена база данни с полезна информация от Центъра и всички печатни информационни материали, както и информация за финансиращи програми, по които може да се кандидатства. От друга страна, Центърът разполага с информация за Организацията, която се съхранява в електронен вариант и се предоставя на граждани и стопански субекти. Компютърен експерт поддържа уеб-сайта на Организацията на хората с увреждания, който е създаден с помощта на общината.

За повече информация се обръщайте към

Таня Рангелова,
главен експерт
на ЦИАОГ,
Община
Сливен
Сливен 8800
бул. "Цар
Освободител" 1

тел.: (044) 66 21 62, ц. (044)
2 52 21, в. 390
факс: (044) 66 23 50
tania_67@abv.bg

Резултати

Ръководството на общината предлага ефективен механизъм за подобряване на социалната среда. Това е стъпка към създаването на устойчиви механизми за подобряване на социалната среда на местно ниво, които са приложими и ефективни. Постига се обществена заинтересованост и съпричастност към хората в неравностойно положение и обществена съпричастност.

ЦИАОГ се превръща в своеобразен мост между сливенската обществено и хората с увреждания, като чрез него стават публично достояние както проблемите на тази общност, така и нейните постижения. Други работодатели по примера на ЦИАОГ също назначават на работа хора с увреждания.

Привличане на представители на гражданското общество за решаване на проблеми от местно значение по програма „Форум“

Иновационна практика

Категория

Икономически и социални партньорства

Предистория

Резюме

През последните години Община Свищов кандидатства и успешно реализира проекти, насочени към развитие на местната икономика и гражданско общество по програмите „Читалища“ на ПРООН, ПЛЕДЖ на ААМР, „Красива България“ на МТСП, проект „Възможности 21 век“ на ПРООН, и др. През октомври 2002 г.

Община Свищов кандидатства в конкурса за включване на нови общини в програма „Форум“ на ШАРС, администрирана от сдружение „Болкан асист“ и ФРМС. През ноември 2002 г. кметът на общината е официално уведомен, че Община Свищов е одобрена за участие и отговаря на всички условия на конкурса.

При реализирането на програма „Форум“ Община Свищов привлича 26 НСО, читалища и спортни клубове от града и селата в общината. Те са мотивирани да участват в обществените обсъждания, където да идентифицират местните проблеми и да предложат решения и препоръки за решаването им. Създадено е партньорство между местната власт и гражданското общество, което несъмнено ще доведе до продуктивни резултати.

Практика

В Община Свищов има над 60 нестопански организации, читалища и спортни клубове. Всяка една организация има специфични интереси, проблеми и нужди. Съществува необходимост да се организират и канализират техните усилия, с оглед да се постигне резултатно въздействие на общинско ниво.

Като един от основните етапи на реализиране на проекта е подписването на меморандум за сътрудничество между Община Свищов, нестопанските организации, медиите и гражданите, които ще участват в програмата. След това в продължение на една година предстои да се проведат 10 тематични работни сесии. На тях всички участниците обсъждат проблеми, предложения и проекти по темите: Общинска администрация, Образование и култура, Туризм, Села, Спорт, Околна среда, Млади

хора, и Бизнес. По време на тази една година участващите могат да отправят препоръки към всички институции, от които зависи решаването на даден проблем. След края на последната тематична работна сесия се пристъпва към реализиране на определен брой конкретни проекти, които са подкрепени с консенсус от представителите на гражданското общество - участници в програма „Форум“. Финансирането за тези проекти е осигурено от Швейцарската агенция за развитие и сътрудничество и Община Свищов.

Привлечени са над 60 участници в работните сесии, представители на различни организации. Отправени са над 20 препоръки за коригиране на административни пропуски. Представителите на общността подготвят 25 предложения за пилотни проекти. Формирани са 3, а предстои да се

формират още 4 работни групи от представители на гражданското общество и местната власт, които ще разработят конкретни проекти. Проведена е анкета сред близо 400 ученици в основните и средни училища в общината по широк кръг от въпроси за подобряване на жизнената среда, както и анкета сред 90 учители. Представителите на общността подкрепят Община Свищов в усилията ѝ да благоустрои и модернизират парка в централната част на града, в който са разположени паметници с историческо-архитектурно значение.

За повече информация се обръщайте към

Резултати

Стоян Парашкевов,
Гл. експерт
„Интеграционни връзки“,
Илиян Пламенов,
Ст. експерт
„Интеграционни връзки“,
Община Свищов

тел. 0631/ 6 05 26, 6 05 11
факс: 0631/ 6 05 04
obshtina@svishtov.com
<http://www.svishtov.bg/>

„Подходът на програма „Форум“ за решаване на местни проблеми и финансиране на проекти, подкрепени от общността, е много добър начин за развитие на гражданското общество и за подкрепа на усилията на местните власти за подобряване на условията за живот“, заяви при откриването на първата работна сесия кметът на общината Станислав Благоев.

Тази практика може да се реализира и в други общини на страната - най-малко по три начина. Чрез кандидатстване и одобрение на съответната общината от ШАРС, чрез кандидатстване с подобен проект пред друга финансираща организация, или чрез реализиране на проект „Форум“ със собствени средства на общината.

Сдружение „Равновесие“ - Бургас

Младежко информационно развлекателно телевизионно шоу „Жълто“

Иновационна практика

Категория

Младежки
инициативи

Предистория

Резюме

Сдружение „Равновесие“ работи съвместно с отдел „Образование“ на Община Бургас по различни превантивни програми, насочени към образованието и здравеопазването на ромски жени, деца и младежи. Основни теми са промоцията на здравословен начин на живот и мотивирането за редовно участие в учи-

лишно обучение. При работата си в ромските общности те забелязват, че доста семейства с нисък социален статус имат телевизори. Така възниква идеята за мултиплициране на усилията за повишаване на образоваността и формиране на толерантност у младите хора чрез специално подготвено за тях телевизионно предаване.

Създадена е телевизионна програма, подготвяна само от младежи и насочена към техни връстници, посветена на междуетническото сътрудничество и толерантността между религиите, етносите, традициите и културите.

Практика

Младите хора, които работят в сдружение „Равновесие“, подготвят схемата на предаването, организират конкурс за сценарийен екип и балет. В предаването свири младежка група „Лабиринт“ от музикалното училище в града. Темите - обект на внимание - са насилието в училище и в къщи, наркотични и ненаркотични зависимости, сексуално образование, музика, любов, приятелство. Със скечове, шеги, музика, анкети на улицата, интервюта с изтъкнати представители на етносите, леко и нанатрапчиво, без лекции и декларации, се утвърждават ценностите на гражданското общество: уважение към другия етнос, външност, религиозно самоопределение, език, друг начин на мислене.

Младежкото телевизионно предаване „Жълто“ се финансира от Фондация „Междуетническа инициатива за човешки права“, Програма „Междуетнически фонд за развитие“. Излъчва се от 14.09.2002 г. по кабелна телевизия ТВ Микс.

Основен партньор на Сдружение „Равновесие“ е Община Бургас и Общински център за превенция, ръководен от д-р Ивайло Димитров. Материалите по промоция на здравословен начин на живот са негова разработка.

Предаването се спонсорира от частни фирми под формата на бартер - стоки и услуги срещу реклама в шоу-програмата и концертите.

Реализират се 12 60-минутни

телевизионни предавания. Четири от тях са посветени на турския, гръцкия, арменския и еврейския етноси у нас. Отбелязват се празниците, попадащи в този отрязък от време. С младежи, представители на съответните групи, се дискутират проблемите на младите хора. Канят се известни хора от бизнес средите, културата и религиозни водачи. Представят се характерни етнически танци.

За Международния ден за борба срещу СПИН Сдружение „Равновесие“ подготви съвместно с Община Бургас концерт, приет много добре от младите хора на училищна възраст. На 22 март 2003 г. се състоя концерт „Първа пролет“, посветен на предаване от полово предавани инфекции, дрога и насилие.

За повече информация се
обръщайте към

Керанка Байчева
Сдружение
„Равновесие“
8000 г. Бургас,
ул. „Христо
Ботев“ 40, ет. 2
тел.: (056) 62 37
09, 056 68 74 82,
098 57 59 63

Ravnovesie_bg@yahoo.co.uk

Резултати

Едно от най-значимите постижения на програмата е фактът, че предаването се реализира изцяло от младежи и е насочено към младежи. Така се дава възможност за изява и развитие на таланти. Моделът може да

бъде приложен във всеки град, където има кабелна телевизия и частно радио. Младите хора се нуждаят от реализация и биха се намерили инициативни групи.

Коалиция „Демократично гражданство“

Социалният капитал на малкия град - програма за обучение на нестопанските организации от малки населени места

Иновационна практика

Категория

Образование и
култура

Предистория

Резюме

Когато Програмата стартира преди три години нестопанските организации в малките населени места са малко на брой. Те нямат достъп до

информация, достатъчен капацитет и възможности да се включат активно в решаването на местни проблеми.

Изградена е система за обучение и развитие на НСО в малките населени места, съобразена с техните потребности, подпомогнато е развитието на връзките между организациите, утвърждават се идеите на доброволното и демократично гражданско участие в процесите на местното развитие.

Практика

Основната цел на програма „Социалният капитал на малкия град“ е укрепването и развитието на гражданското общество в малките населени места. Чрез създаването и развитието на „социален капитал“ се постига организационно укрепване на нестопанските организации.

Програмата се реализира от Коалиция „Демократично гражданство“, която обединява 6 регионални центъра на „Отворено образование“ - София, Плевен, Русе, Хасково, Ямбол и Велинград. Проектът е финансиран от Програма „Демократична мрежа“ на Американската агенция за международно развитие.

В хода на изпълнение на програмата е изграден Център за обучение и развитие на нестопанските организации. Разработена е специална прог-

рама за обучение и развитие на нестопанските организации от малки населени места. Членовете на УС на НСО, които преминават през тримодулното обучение, получават знания и изграждат умения в областта на организационното укрепване и развитие. Подготвени са 40 треньори за обученията на НСО от малки населени места.

В обученията се включват представители на над 180 организации. Освен националните и регионални обучения и срещи са проведени над 200 обучения по места. НСО имат възможност да избират обучение по разработените 12 обучителни програми. На обученията присъстват членове на НСО от съответното населено място, мотивирани граждани, представители на местната власт и бизнес-средите.

Укрепват връзките между третия сектор, местната власт и медиите. Много от организациите подготвят и печелят своите първи проекти. Създадени са нови организации, а изградените се утвърждават като центрове на гражданска активност. Издадена е библиотеката „Управление и развитие на нестопанската организация“.

За проходащите структури на гражданското общество вече има изграден модел на развитие, натрупан опит и заслужено самочувствие.

За повече информация се
обръщайте към

доц. Румен Вълчев,
Програмен директор на Център
„Отворено образование“,
1124 София
ул. „Добромир Хриз“ 31
тел./факс: (02) 943 37 15, 946 10
83
oec@internet-bg.net
<http://members.bitex.com/oec/>

Резултати

Организациите, включени в програмата, учредяват Асоциация на нестопанските организации от малките населени места, чрез която продължават традициите на доброто сътрудничество и взаимопомощ и работата за изграждането на гражданското общество в страната. Сключени са договори за съвместна дей-

ност между организациите в Свищов, Горна Оряховица, Павликени и др. В ход е подписване на споразумения за съвместна дейност между НСО и местната власт в Свищов и Горна Оряховица. Организациите продължават успешно да работят.

Община град Добрич

Интеграция на хора с трайни физически увреждания и недъзи

Иновационна практика

Категория

Икономически и социални партньорства

Предистория

Резюме

В Община град Добрич има изградени редица сгради с обществено предназначение, задоволяващи потребностите на населението от административни, технически и друг вид обществени услуги, защита на техните

права и интереси. Реализирани са във вид, който затруднява прекия достъп до тях на значителна част от населението, което е с трайни физически увреждания и недъзи.

Следвайки политиката на Общината и Хартата на Европейските градове, Община град Добрич създава среда, позволяваща на всички жители, независимо от степента на тяхната дееспособност, да имат достъп до търговски, административни, социални, спортни, здравни и религиозни обекти, улици, обществени места, културни, социални и други прояви.

Практика

През 2000 година Община град Добрич разработва Проект, с който кандидатства пред Британски Ноу-Хау Фонд за осигуряване на финансиране. Проектът е одобрен, в резултат на което се подписва договор между Община град Добрич и Британското посолство в Р. България и се получава финансиране в размер на 9 200 бр. лири за:

- Изграждане на рампи и обезопасени стълбища за осигуряване на достъп на хора с трайни физически увреждания до сградите на обществени институции;

- Осигуряване на паркоместа и сигнализирането им в зоните на обществените институции;

- Сигнализиране на кръстовища с интензивен поток на хора със затруднено придвижване към сгради с обществено предназначение;

- Ремонт на съществуващите рампи в Централна градска част.

С предоставените средства са изградени подходи за хора с трайни физически увреждания на сградите на Общинска администрация, Областна администрация, Художествена галерия, Драматичен театър „Йордан Йовков“ и Административен корпус № 3, в който се помещават Териториална данъчна дирекция, Бюро по

труда, Дирекция „Образование“, Дирекция „Култура“ и други обществени институции.

На всички кръстовища в Добрич с интензивен поток на незрящи хора е монтирана звукова сигнализация. Около повечето обществени сгради са маркирани и сигнализирани паркоместа, предназначени за хора с физически увреждания.

За повече информация се обръщайте към

Резултати

Арх. Милен Чалков
Първи зам.-кмет
Община
град Добрич
9300 град Добрич
ул. „България“ 12
тел.: (058) 601 204
факс: (058) 600 166
chalakov@dobrich.org

С реализацията на този проект се постига по-висока степен на архитектурна достъпност на средата - общинска отговорност в интерес на хората с увреждания.

Община Габрово

Българо-швейцарски проект „Обедна маса“

Иновационна практика

Категория

Здравеопазване и социални дейности

Предистория

Преди старта на проекта са направени проучвания, с които се установява, че в целевата група попадат деца в тежко социално положение, за които е трудно осигуряването на топла храна през зимата. Невъзможността на

общините и техните подразделения по социални дейности да обхванат и подпомогнат семейства в подобна ситуация налага привличането на граждански организации, съпричастни към проблема.

Резюме

Въз основа на подписаното Споразумение за сътрудничество между Община Габрово и гр. Тун от май 1998 г. и Протокола за съвместна работа за 2003 г. двете страни стартират проект, воден от дружество „Майчина грижа“ - Габрово, отнасящ се до осигуряването на топла храна през зимата за 20 социално слаби деца от Габрово на възраст от 8 до 12 години.

Практика

Подчертаната социална ангажираност на партньорския град Тун по проблемите на децата в неравностойно положение и желанието на Община Габрово да приложи опита на своя международен партньор слагат началото на съвместни действия в социалната област. Ролята на администрациите от двата града в случая е, че град Тун иницира проекта, а Община Габрово намира най-подходящия и адекватен партньор от българска страна. Проектът е съвместна инициатива на женско благотворително дружество „Майчина грижа“ - Габрово и Дружеството за подпомагане на гр. Габрово в побратимения гр. Тун, Швейцария.

Стъпки за осъществяване на проекта:

- Подготовка и обсъждане на проекта по време на посещение на представители от гр. Тун в Габрово;

- Намиране на партньор от българска страна;

- Финансиране на проекта от страна на гр. Тун с 4 000 лв. и сключване на Споразумение по проект „Обедна маса“ с дружество „Майчина грижа“ - Габрово;

- Проучвания относно избиране на най-подходящото място за сервиране на храната. Избор на местна гостилница;

- Стартиране на проекта през декември 2002 г.

Предвидено е проектът да продължи 5 месеца - до април 2003 г. 20 деца получават топла храна пет дни в седмицата срещу купон за съответния ден, като обядът включва пълно меню с три ястия. Всеки ден представител на дружество „Майчина грижа“ присъства на храненето с цел контрол. Всеки месец българските партньори се отчитат финансово за изразходваните по проекта средства пред гр. Тун. През февруари се подготвя междинен отчет, а през април - пълен отчет за резултатите. Тенденцията е следващата учебна година проектът да бъде продължен с разширяване на групата от деца и включване на самотни бедни хора.

За повече информация се обръщайте към

Галина Витанова,
Началник отдел
„Протокол, международни
връзки и канцелария“
Община Габрово
пл. „Възраждане“ 3
Габрово 5300
тел.: (066) 26 591
факс: (066) 29 371
galinavitanova@hotmail.com
www.gabrovo.bg

Резултати

Тази практика показва как доброто сътрудничество между два партньорски града може да доведе до ползотворно сътрудничество между сродни организации. От една страна,

проектът има 100% реализация и постигане на заложените цели, а, от друга, местното дружество „Майчина грижа“ се сдобива със значителен опит.

Създаване на Център за обучение и информация

Иновационна практика

Категория

Икономически и социални партньорства

Предистория

Резюме

В Община Свищов има над 60 нестопански организации, които периодично провеждат или участват в обученията, срещи и семинари. Доскоро те бяха затруднени, тъй като не съществуват подходящи зали за провеждането им. Същото може да се каже и по отношение на бизнеса - в централната част на града няма подходящи зали за провеждане на

бизнес преговори и търговски презентации. В Община Свищов има редица паметници на културно-историческото наследство. Доскоро не съществуваше организация, която по експертен начин да съдейства за популяризирането им, за насърчване на туризма и подпомагане на организиранията посещения на българи и чужденци в града.

Центърът за обучение и информация е създаден в изпълнение на „Местен дневен ред 21“ на Община Свищов с подкрепата на проект „Възможности 21“ към Програмата на ООН за развитие и в сътрудничество с Първо българско читалище „Еленка и Кирил Д. Аврамови“. Той е пример за добро партньорство между Община Свищов, реализираща проекта, Първо българско читалище, предоставящо помещенията си за целите на центъра, и проект „Възможности 21 към ПРООН, явяващо се финансираща организация.

Практика

Центърът за обучение и информация в Свищов е замислен като институция, която създава условия за квалификация и преквалификация, общообщаване, систематизиране и осигуряване на лесен и бърз достъп до информация, предоставяне възможности на НСО, местни фирми и предприемачи да популяризират дейността си и по-лесно да се реализират задачите, залегнали в общинската стратегия за устойчиво развитие.

Центърът за обучение и информация е създаден чрез одобрен проект от ПРООН. Проектът е резултат на двугодишна работа по Стратегията за устойчиво развитие на общината и широко изследване на потребностите на местните нестопански и бизнес-организации. Проектът е съвместна разработка и партньорство на Община Свищов и Първо българско

читалище - Свищов. Читалището предостави помещения, които са модернизирани и оборудвани за зали, а Общината се ангажира с финансово и нефинансово участие при текущата издръжка на Центъра. Центърът функционира като обособено звено на читалището.

Голяма част от услугите, които предлага Центърът за обучение и информация при Първо българско читалище - Свищов, са нови за общината. Те покриват широк спектър насърчване на туризма, организирани и подпомагане на нестопанските организации за провеждане на семинари, работни срещи и презентации, улесняване на бизнеса при организирани на промоции и бизнес преговори. В допълнение на предлаганите услуги, се извършват и офис услуги - печат, копиране, набор на текст, подготовка на брошури и каталози, периодични издания.

Създаденият център е единственият към момента в Свищов, който предоставя пълна гама услуги и условия за провеждане на конференции - многофункционална зала за обученията и семинари с капацитет до 40 човека; малки зали с капацитет 6 до 12 човека за срещи, обученията и преговори; презентационна и копирна техника; достъп до Интернет в залите за обучение; експозиционна площ. Той се намира в сградата на Първо българско читалище „Еленка и Кирил Д. Аврамови“, разположено на „стратегическо“ място в центъра на град Свищов, в близост до Община Свищов, Стопанска академия „Д. А. Ценов“, няколко хотела и ресторанта.

Центърът активно кандидатства със свои проекти в различни конкурси за финансиране. В резултат на работата на Центъра и с негова помощ Първо българско читалище участва в Проект „Красива България“.

За повече информация се обръщайте към

Петър Петров,
Управител на Център за обучение и информация при Първо българско читалище - Свищов
тел.: 0631/60-768
факс: 0631/60-768
itc@svishtov.bg
<http://www.svishtov.bg/itc/>

Резултати

Центърът функционира пълноценно и услугите, които предлага са широко известни в общината. Той е търсен партньор на нестопански организации и фирми при организирани от тях семинари и презентации в Свищов. Досега в рамките на по-малко от година са организирани над

30 семинара, 35 работни срещи и е организирано посещението на 24 групи туристи. Центърът кандидатства и печели финансиране както със собствени, така и със съвместни проекти с Община Свищов, и с представители на нестопанските организации в Свищов.

